

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004811

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-08-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Полонський Валерій Геннадійович

2. Valerii H. Polonskyi

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 026

Назва наукової спеціальності: Сценічне мистецтво

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Сценічне мистецтво

Дата захисту: 19-08-2026

Спеціальність за освітою: народна художня творчість

Місце роботи здобувача: Комунальний заклад "Харківська гімназія № 50 Харківської міської ради"

Код за ЄДРПОУ: 23907636

Місцезнаходження: вул. Вартових Неба, Харків, Харківський р-н., 61072, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16366

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого

Код за ЄДРПОУ: 02214171

Місцезнаходження: вул. Ярославів Вал, Київ, 01034, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого

Код за ЄДРПОУ: 02214171

Місцезнаходження: вул. Ярославів Вал, Київ, 01034, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.45.15.15, 18.45.15.17, 18.45.15.19

Тема дисертації:

1. Форми фінансування організаційно-виробничої діяльності українського театру та їх вплив на творчий процес: історія і сучасність.
2. Forms of Financing the Organisational and Production Activity of Ukrainian Theatre and Their Influence on the Creative Process: History and the Present.

Реферат/анотація:

1. АНОТАЦІЯ Полонський В. Г. Форми фінансування організаційно-виробничої діяльності українського театру та їх вплив на творчий процес: історія і сучасність. п Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво». – Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, Міністерство культури України. Київ, 2026. Актуальність дисертації зумовлена важливістю дослідження форм фінансування організаційно-виробничої діяльності українських театрів для сталого функціонування театральної галузі на сучасному етапі, що особливо важливо в умовах Війни за Незалежність України. Попри вагомий внесок ряду дослідників у вивчення організаційно-виробничої діяльності театру, комплексного дослідження форм її

фінансування у взаємодії з творчим процесом в історичній ретроспективі досі не проведено, що й зумовлює злободенність обраної теми. Мета – проаналізувати організаційно-виробничу діяльність українського театру в оптиці форм фінансування у взаємодії з творчим процесом в історичній ретроспективі від другої половини XIX століття до сьогодні. Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає у тому, що у ньому вперше систематизовано форми фінансування організаційно-виробничої діяльності театрів від приватних труп та товариств на паях, труп корифеїв українського театру другої половини XIX століття до різноманіття видів театрів на сучасному історичному етапі розвитку театральної галузі в Україні; систематизовано види організаційно-правових моделей професійних українських театрів, форм їх фінансування, джерельну базу фінансової підтримки та її впливу на творчий процес; розроблена авторська узагальнена модель взаємозв'язку між фінансуванням і творчим процесом у театрі; введено до наукового обігу нові матеріали, зокрема, проаналізовано Кодекс законів про народну освіту УСРР (1922), що доповнює панораму функціонування українського театру; набуло подальшого розвитку уявлення про взаємозв'язок фінансування організаційно-виробничих моделей українського театру та творчої діяльності театральних колективів в обраний для дослідження період. Результати дослідження. Сучасний науковий дискурс, пов'язаний із проблематикою організаційно-виробничої діяльності театрів, поступово виходить за межі вузькопрофільних досліджень організації театральної справи та розвитку сценічного мистецтва, розширюючи поле студій і залучаючи фахівців з інших галузей знання до осмислення трансформаційних процесів у сучасному театральному мистецтві, формуючи міждисциплінарне поле. На основі історико-хронологічного аналізу впливу фінансування на розвиток професійного театального мистецтва запропоновано таку періодизацію: 1864–1921 рр. – поява та розвиток професійного театру в Україні. Період охоплює створення театру «Руська бесіда», професійних театральних труп класиків українського театального мистецтва, трансформаційні процеси в українській культурній політиці доби національно-визвольних змагань, створення перших українських державних театрів як важливого складника освіти й культури українського суспільства; 1921–1941 рр. – період радянського удержавлення українських театрів, використання театального мистецтва як інструменту пропаганди більшовицької влади та формування позитивного іміджу комуністичної партії, тотального удержавлення українського театального мистецтва, запровадження статусу «академічний» окремим театрам із можливою фінансовою підтримкою їхньої організаційно-виробничої діяльності, постійного недофінансування театрів і переходу на самоокупність, початку тотальної політичної цензури української культури; 1941–1945 рр. – період організаційно-виробничої та творчої діяльності під час Другої світової війни. Попри труднощі та надважкі умови роботи в евакуації, театр постає як феномен патріотизму й волонтерства, стає не лише суб'єктом фінансування, а й об'єктом благодійної фінансової та психологічної допомоги вимушеним переселенцям. Водночас український театр залишається пропагандистом української культури та мистецтва в умовах окупації; 1945–1991 рр. – період роботи театрів в умовах планової економіки: фінансування театального мистецтва за залишковим принципом, вимоги щодо просування творів на підтримку концепції «братерства народів», робота в умовах політичної цензури та нав'язування комуністичною владою тез про другорядність українського театального мистецтва порівняно з театрами радянської метрополії. Планування творчої діяльності з обов'язковим використанням драматичних творів авторів-репрезентантів політики комуністичної партії, що призвело до кризи українського театального мистецтва; 1991–2026 рр. – період діяльності українських театрів від проголошення державної незалежності України й донині.

2. ABSTRACT Polonskyi V. H. Forms of Financing the Organisational and Production Activity of Ukrainian Theatre and Their Influence on the Creative Process: History and the Present. – Qualifying scientific work on the rights of a manuscript. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 026 Performing Art. – I. K. Karpenko-Karyi Kyiv National University of Theatre, Cinema and Television, Ministry of Culture of Ukraine. Kyiv, 2026. The relevance of the dissertation is determined by the importance of studying the forms of financing the organisational and production activity of Ukrainian theatres for the sustainable functioning of the theatre sector at the present stage, which is especially significant under the conditions of Ukraine's War of Independence. Despite the substantial contribution of a number of researchers to the study of the theatre's organisational and production

activity, no comprehensive study of the forms of its financing in interaction with the creative process in historical retrospect has been carried out, which determines the topicality of the chosen subject. The aim is to analyse the organisational and production activity of Ukrainian theatre through the lens of the forms of financing in their interaction with the creative process in historical retrospect, from the second half of the nineteenth century to the present day. The scholarly novelty of the obtained results lies in the fact that it is the first study to systematise the forms of financing the organisational and production activity of theatres – from private troupes and share-based partnerships and the troupes of the coryphaei of Ukrainian theatre of the second half of the nineteenth century, to the diversity of types of theatre at the present historical stage of development of the theatre sector in Ukraine; to systematise the types of organisational and legal models of professional Ukrainian theatres, the forms of their financing, the source base of financial support and its influence on the creative process; an original generalised model of the interrelationship between financing and the creative process in the theatre has been developed; new materials have been introduced into scholarly circulation – in particular, the Code of Laws on Public Education of the Ukrainian SSR (1922) has been analysed, which complements the panorama of the functioning of Ukrainian theatre; and the understanding of the interrelationship between the financing of the organisational and production models of Ukrainian theatre and the creative activity of theatre companies in the period chosen for study has been further developed. Results of the study. Contemporary scholarly discourse concerned with the problems of theatres' organisational and production activity is gradually moving beyond narrowly specialised studies of the organisation of theatre affairs and the development of performing arts, broadening the field of inquiry and engaging specialists from other branches of knowledge in conceptualising the transformational processes in contemporary theatre art, thereby forming an interdisciplinary field. On the basis of a historical-chronological analysis of the influence of financing on the development of professional theatre art, the following periodisation is proposed: 1864–1921 – the emergence and development of professional theatre in Ukraine. The period encompasses the creation of the "Ruska Besida" theatre, the professional theatre troupes of the classics of Ukrainian theatre art, the transformational processes in Ukrainian cultural policy during the era of the national liberation struggle, and the transfer of the first Ukrainian theatres into state ownership as an important component of the education and culture of Ukrainian society; 1921–1941 – the period of the soviet bringing into state ownership of Ukrainian theatres; the use of theatre art as an instrument of propaganda for the Bolshevik regime and for shaping a positive image of the communist party; the total transfer of Ukrainian theatre art into state ownership; the introduction of "academic" status for individual theatres with possible financial support for their organisational and production activity; the constant underfunding of theatres and their transition to self-financing; and the onset of total political censorship of Ukrainian culture; 1941–1945 – the period of organisational, production and creative activity during the Second World War. Despite the hardships and the extremely difficult conditions of work in evacuation, theatre emerged as a phenomenon of patriotism and volunteerism, becoming not only a subject of financing but also an object of charitable financial and psychological aid to forced migrants. At the same time, Ukrainian theatre remained a promoter of Ukrainian culture and art under the conditions of occupation;

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Пахарчук О., Полонський В. Актуальні питання організаційно-виробничої діяльності театрів України у період воєнного стану. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2023. № 32. С. 10–18. DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.32.2023.281315> Ключові слова: патріотизм, вчинок, обов'язок, відповідальність, волонтерство, геноцид, сцена-укриття, відеовізуальна творчість, відеопроєкт, перфоманс, міні-вистава, документальний театр, прем'єра
- 2. Полонський В. Деякі аспекти розвитку культури та мистецтва єврейської меншини України: історія та сьогодення. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2024. № 35. С. 283–294. DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.35.2024.318139> Ключові слова: мультикультурність, народна творчість, волонтерство, благодійництво, національні меншини, єврейська меншина України, Українська держава, філантропія, благодійні фонди, аматорські театри
- 3. Полонський В. Історія розвитку недержавних театрів на прикладі їх діяльності у місті Харкові. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2025. № 37. С. 89–98. DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.37.2025.345152> Ключові слова: приватна антреприза, незалежний театр, освітня галузь, Національна Спілка Театральних Діячів України, громадська організація, Будинок актора, благодійництво, авангардне мистецтво, театральна премія імені Л. Курбаса, волонтерство.
- 4. Полонський В. Актуальні проблеми організації театральної діяльності у Харкові під час гарячої фази російсько-української війни. Актуальні питання гуманітарних наук. 2025. Вип. 93, том 2. С. 113–119. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/93-2-17> Ключові слова: театральне мистецтво, російсько-українська війна, глядацькі зали, сцени-укриття, театральна діяльність, стратегічне підприємство.
- 5. Полонський В. Сучасні виклики фінансування театрів в Україні та методи пошуку їх недержавної підтримки. Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва : збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції. 27.04.2023 р. Київ : КНУТКТ імені І. К. Карпенка-Карого, 2023. С. 79–84.
- 6. Полонський В. Актуальні проблеми організації театральної справи у прифронтових містах під час гарячої фази російсько-української війни. Актуальні проблеми організації, економіки і соціології театру : зб. матеріалів Шістнадцятої наук.-практ. конф., м. Київ, 5 груд. 2025 р. Ред.-упор. С. С. Васильєв; КНУТКТ ім. І. К. Карпенка-Карого. Київ, 2026. С. 5–9.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лягущенко Андрій Геннадійович

2. Andrii H. Liahushchenko

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7694-307

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого

Код за ЄДРПОУ: 02214171

Місцезнаходження: вул. Ярославів Вал, Київ, 01034, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щукіна Юлія Петрівна

2. Yuliia P. Shchukina

Кваліфікація: к. мист., доц., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8329-6828

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойко Тетяна Антонівна

2. Tetiana Boiko

Кваліфікація: к. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6941-8868

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гринишина Марина Олександрівна

2. Maryna Hrynyshyna

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6010-2282

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого

Код за ЄДРПОУ: 02214171

Місцезнаходження: вул. Ярославів Вал, Київ, 01034, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Владимірова Наталія Вікторівна

2. Nataliya Vladymyrova

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8882-3957

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого

Код за ЄДРПОУ: 02214171

Місцезнаходження: вул. Ярославів Вал, Київ, 01034, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Оніщенко Олена Ігорівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Оніщенко Олена Ігорівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Свириденко Катерина Сергіївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна